

Лауреати Національної премії України імені Тараса Шевченка: випускники, викладачі, члени вченої ради ЛНАМ

Безніско Євген Іванович

Народився 19 жовтня 1937 р. у м. Кагарлик Київської області. Випускник Львівського інституту прикладного та декоративного мистецтва 1964 року (кафедра монументально-декоративного живопису). У 1950 р. закінчив Художню студію у м. Самбір, у 1955 р. — Київську художню школу ім. Т. Г. Шевченка.

Визначний графік, монументаліст, заслужений художник УРСР (1989). Є автором мозаїк на меморіальному цвинтарі Січових Стрільців на горі Маківка (1999) та у меморіальній каплиці жертвам НКВС у Золочівському замку (1995). У 1997 та 2004 рр. працював у Чорнобильській зоні (45 пастелей). Створив велику кількість портретів визначних культурних і громадських діячів України, зокрема портрет кардинала Йосипа Сліпого був подарований від Львівщини Папі Івану-Павлові II у 1996 р. Створив низку офортів та ліноритів за мотивами творів І. Франка (поєми «Мойсей», «Смерть Каїна», «Панські жарти», «Ботокуди», «Похорон», «Христос і хрест», «Рубач», «Каменярі» тощо), Лесі Українки (драми «Лісова пісня», «Вавилонський полон», «Одержима», «На полі крові»), новел В. Стефаника. Євген Безніско — автор 19 персональних виставок. Його роботи зберігаються в музеях США, Аргентини, Канади, Франції. Неодноразово брав участь у виставках в Україні та закордоном.

Національна премія України імені Тараса Шевченка 2006 р. за серію ілюстрацій до творів Івана Франка.

Бідняк Микола Петрович

(1930–2000)

Народився у 1930 р. у м. Торонто (Канада).

Видатний український живописець, професор Львівської академії мистецтв у 1997–2000 рр. (кафедра сакрального мистецтва). У 15-річному віці внаслідок вибуху міни втратив обидві руки, тому все своє життя малював, тримаючи пензля вустами. З юнацьких років жив у Європі, професійно студював живопис у Канаді: в Інституті технології і мистецтва в Едмонтоні (1950–1954), в Онтарійському коледжі мистецтва в Торонто (1956–1958).

Працював у галузі живопису, графіки, іконопису, книжкової ілюстрації, декоративно-ужиткового мистецтва. Зріла творчість митця вирізняється характерною авторською манерою малярства, насиченою колористикою творів, поєднаною із поставним рисунком і героїчно-романтичною тематикою творів («Отець Алімпій», «Коронація Данила Галицького» (1971), «Дума про Полікарпа Туху», «Шурави» (1974), «Ангел», «Апокаліпсис» (1988), «Богоматір» (1989), «Святий Юрій» (1990), «Чорнобильська Богоматір», «Ангел над Львовом» (1992)). М. Бідняк мав численні міжнародні нагороди та відзнаки, персональні виставки у більш ніж десяти країнах Європи й Південної Америки.

Державна премія України імені Т. Г. Шевченка 1995 р. за серію історичних картин і портретів «Князь Данило Галицький», «Гетьман Іван Мазепа», «Довбуш», «Битва під Крутами», цикл іконописних творів.

Бокотей Андрій Андрійович

Народився 21 березня 1938 р. у с. Брід Іршавського району Закарпатської області.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1965 р. (кафедра художньої кераміки). Видатний український митець у царині художнього скла, педагог, організатор вищої мистецької освіти. Ректор Львівської національної академії мистецтв із 2000 р., професор (1996), дійсний член, академік-секретар Відділення пластичних мистецтв Національної академії мистецтв України (2001), народний художник України (2007). Зробив визначний внесок у вітчизняний і міжнародний розвиток львівської школи художнього скла, засновник Міжнародного симпозіуму гутного скла у Львові (1992, 1995, 1998, 2001, 2004, 2007, 2010). Автор понад 300 творів (серій і циклів) гутного скла, експонент понад 60 персональних і колективних художніх виставок в Україні й за кордоном (Київ, Львів; Париж, Нансі, Ван ле Шатель — Франція; Ставангер — Норвегія; Утрехт — Нідерланди; Краків, Стальова Воля — Польща; Дюссельдорф — Німеччина; Будапешт — Угорщина;

Нові Бор — Чехія та ін.). Твори митця експоновані у найбільш престижних музеях і галереях України та зарубіжжя.

Національна премія України імені Тараса Шевченка 2002 р. за просторові композиції зі скла.

Борисенко Валентин Назарович

(1929–1990)

Народився 2 травня 1929 р. у с. Озеряни Бобровицького району Чернігівської області.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1953 р. (кафедра монументально-декоративної скульптури). Ректор ЛДПДМ (1969–1976), професор, народний художник України (1976). Визначний український скульптор, педагог, організатор вищої художньої освіти. Автор численних скульптурних робіт (монументи, пам'ятники, портрети, декоративні композиції тощо). Серед монументальних творів найвідомішими є пам'ятники І. Я. Франкові у Львові (1964), бійцям Першої кінної армії в смт Олеському Львівської області (1976), композиції «Аджимушкай» (1984–1985), «Ікар» (1985) та ін.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1978 р. за пам'ятник бійцям Першої кінної армії в смт Олеському Львівської області (спільно з архітектором А. Консуловим).

Вендилович Мирон Дем'янович

(1919–1992)

Народився у 1919 р. у с. Солинка (Республіка Польща).

Професор Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва в 1962–1992 рр. (кафедра проектування інтер'єрів). Випускник Львівського політехнічного інституту (1949). Визначний український архітектор і педагог, автор проектів багатьох навчальних, адміністративних, спортивних та інших споруд, архітектурно-скульптурних монументів, зокрема навчального корпусу Львівського інституту прикладного та декоративного мистецтва (вул. Кубійовича, 35, 1972 р.).

Державна премія України імені Т. Г. Шевченка 1972 р. за монумент бойової слави у Львові (разом зі скульпторами Е. Миськом, Я. Мотиною, Д. Кривавичем, О. Пирожковим).

Вільшук Василь Михайлович

Народився 1 січня 1946 р. у с. Виноград Коломийського району Івано-Франківської області. Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1975 р. (кафедра художньої кераміки). Талановитий скульптор, основна кількість творів виконана у царинах кераміки та кам'яної скульптури.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1982 р. за використання мотивів народної творчості у створенні приміщення музично-драматичного театру ім. І. Я. Франка в Івано-Франківську (разом з архітекторами С. Сліпцем, Д. Сосновим, художником В. Шевчуком, інженером Л. Сандлером).

Возницький Борис Григорович

Народився у 1926 р. у с. Ульбарів (тепер с. Нагірне) Дубненського району Рівненської області. Закінчив Інститут живопису, скульптури та архітектури у Ленінграді (1962).

Член вченої ради Львівської національної академії мистецтв. Директор Національної галереї мистецтв у Львові (з 1962 р.). Видатний музейний діяч, мистецтвознавець, заслужений працівник культури України (1972), заслужений працівник культури Республіки Польща (1984). Член Всесвітньої ради музеїв (ІКОМ). Герой України (2005).

З його ініціативи у 1972–1975 рр. було створено експозицію музею «Олеський замок», музею книги (1976), садиби М. Шашкевича (1986), музею найстаріших пам'яток Львова (1990), музею «Русалки Дністрової» (1991), музею І. Г. Пінзеля (1996) та ін. З ініціативи Б. Г. Возницького стародавні замки Галичини (Олеський, Золочівський, Підгорецький, Свірзький та ін.) були об'єднані у комплексі «Золота підкова». Автор видань «Олеський замок» (1978), «Каплиця Боїмів у Львові» (1979), «Микола Потоцький — староста Канівський — та його митці. Архітектор Бернард Меретин і сницар Іоан Георгій Пінзель» (2005) та інших. Зробив вагомий внесок у налагодження співпраці Галереї мистецтв із кафедрами реставрації творів мистецтва, монументальної скульптури, монументального живопису, збагачення тематично-образного діапазону дипломних мистецьких творів випускників Львівської національної академії мистецтв.

Державна премія України імені Т. Г. Шевченка 1990 р. за багаторічну роботу зі збереження, дослідження і популяризації культурної спадщини.

Кипріян Мирон Володимирович

Народився 27 липня 1930 р. у м. Львові.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1954 р. (кафедра художнього ткацтва). Визначний український художник театру, народний художник УРСР (1988), з 1954 р. — головний художник Львівського українського драматичного театру ім. М. Заньковецької. Талановитий автор багатьох театральних сценографій, зокрема «Фауст і смерть» О. Левади, «Гайдамаки» за Т. Шевченком (1964–1988), «Річард III» У. Шекспіра (1974), «Маруся Чурай» за Л. Костенко (1989), «Павло Полуботок» К. Буревія (1990), «Ісус. Син Бога живого» (1994) та ін.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1987 р. за виставу «Тил» у Львівському українському драматичному театрі ім. М. Заньковецької (разом із драматургом М. Зарудним, режисером С. Демченком, акторами В. Максименком, Ф. Стригуном, Н. Доценко).

Консулов Анатолій Дмитрович

(1924–1986)

Народився у 1924 р. у Києві. У 1947 р. закінчив Московський архітектурний інститут.

Доцент Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва в 1972–1986 рр. (кафедра проектування інтер'єру). Відомий український архітектор, автор споруд адміністративного, культурного, навчального, санаторно-лікувального призначення, зокрема корпусу енергетичного факультету Львівського політехнічного інституту (1973), готелів «Львів» (1964) та «Інтурист» (1967) у Львові, корпусу «Кришталевого палацу» в Трускавці (1960), монументів і пам'ятників, створених у співавторстві. Проектній та образотворчій графіці А. Д. Консулова притаманні лаконічність, елегантність, точність пропорцій, тонке відчуття масштабу і простору.

Державна премія України імені Т. Г. Шевченка 1978 р. за пам'ятник бійцям Першої кінної армії в смт Олеському Буського району Львівської області (разом із В. Борисенком).

Крвавич Дмитро Петрович

(1926–2005)

Народився 28 вересня 1926 р. у с. Княжпіль Самбірського району Львівської області.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1953 р. (кафедра монументально-декоративної скульптури). Визначний український скульптор, педагог і мистецтвознавець, автор численних скульптурних творів (монументи, пам'ятники, декоративні композиції тощо), а також теоретичних праць у царині мистецтвознавства. Професор, завідувач кафедри, проректор із наукової роботи Львівської національної академії мистецтв. Серед творів: пам'ятники І. Франку (1964), М. Шашкевичу (1990), М. Грушевському (1994), виконані у співавторстві у Львові; А. Кримському у Володимирі-Великому (1988); О. Маковою у Яворові Львівської обл. (1997) та ін.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1972 р. за монумент бойової слави у Львові (у співавт. з Е. Миськом, Я. Мотиною, О. Пиріжковим, архітектором М. Вендзиловичем).

Лисик Євген Микитович

(1930–1991)

Народився 17 вересня 1930 р. у с. Шпирів Львівської області.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1961 р. (кафедра монументально-декоративного живопису). Визначний український художник театру, митець, педагог. Автор власної методики і навчальної програми у царині монументального живопису. Доцент кафедри монументально-декоративного живопису Львівської національної академії мистецтв. Автор багатьох сценографій театральних вистав за творами «Болеро» М. Равеля, «Заручники у монастирі» (1962) та «Ромео і Джульєтта» (1988) С. Прокоф'єва, «Досвітні вогні» В. Корейка, Л. Дичко, М. Скорика, «Лускунчик» П. Чайковського та ін.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1971 р. за оперу «Золотий обруч» у Львівському театрі опери та балету (у співавторстві із композитором Б. Лятошинським, диригентом Ю. Луцівим, режисером Д. Смоличем).

Литовченко Іван Семенович

(1921–1996)

Народився 8 серпня 1921 р. у с. Бутрувате Сумської області.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1954 р. (кафедра художнього ткацтва). Визнаний художник декоративного і монументального мистецтва у царині художнього ткацтва. Автор багатьох творів, насамперед гобеленів, створених переважно для культурно-мистецьких, освітніх та адміністративних установ і закладів (Музей прикладного і декоративного мистецтва у Києві, Палац урочистих подій в Олександрії, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського та ін.).

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1998 р. за гобелени-триптих «Витоки слов'янської писемності» для приміщень Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (спільно із М. Литовченко).

Литовченко Марія Тимофіївна

Народилася 22 червня 1927 р. у с. Гупалівка Магдалинівського району Дніпропетровської області.

Випускниця Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1961 р. (кафедра художнього ткацтва). Художниця декоративно-монументального мистецтва. Автор (зокрема й у співтоваристві) гобеленів, виконаних для культурно-мистецьких, освітніх та адміністративних установ і закладів.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1998 р. за гобелени-триптих «Витоки слов'янської писемності» для приміщень Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (разом з І. Литовченко).

Марчук Іван Степанович

Народився 12 травня 1936 р. у с. Москалівка Лановецького району Тернопільської області.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1965 р. (кафедра художньої кераміки). Визначний український живописець, автор багатьох робіт у царині кераміки, графіки, монументального мистецтва, станкового живопису, представлених в експозиціях провідних музеїв і галерей України та зарубіжжя. Особливе місце у творчому доробку митця посідають теми й образи Шевченкового «Кобзаря» («Шевченкіана»), Чорнобильської трагедії (серія картин «Пересторога», насамперед «Чорнобильська Богоматір»), триптих «Апокаліпсис», серії творів «Голос моєї душі», «Біла планета», «Нові експресії», цикл портретів (М. Амосова, Р. Сельського, О. Антоновича та ін.).

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1997 р. за цикли картин «Шевченкіана» та «Голос моєї душі».

Мисько Еммануїл Петрович

(1929–2000)

Народився 21 травня 1929 р. у м. Нижні Устрики (Польща).

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1956 р. (кафедра монументально-декоративної скульптури). Видатний український скульптор, педагог, організатор вищої художньої освіти. Професор, ректор Львівської академії мистецтв у 1989–2000 рр. Один із фундаторів і дійсний член-академік Національної академії мистецтв України. Автор монументальних (меморіали, монументи, пам'ятники, зокрема пам'ятник І. Франкові у Львові, 1964 р., та Дрогобичі, 1967 р.) і станкових (портрети) скульптурних творів. Е. П. Мисько зробив вагомий внесок у розвиток Львівської академії мистецтв, а також національної художньої освіти України. Мистецьке обдарування і виконавська майстерність митця особливо розкрилися в царині скульптурного зображення особистостей (портрети О. Новаківського, О. Кульчицької, Ф. Нірода, Л. Левицького, Р. Іванчука, М. Фіголя, В. Стефаника, Р. Лубківського та ін.).

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1972 р. за монумент бойової слави у Львові (разом зі скульпторами Д. Кривичем, Я. Мотикою, О. Пирожковим, архітектором М. Вендзиловичем).

Мотика Ярослав Миколайович

Народився 10 січня 1943 р. у с. Староміщина Тернопільської області.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1966 р. (кафедра художньої кераміки). Визначний український скульптор, автор багатьох творів у царинах монументальної, станкової та декоративної скульптури («Т. Г. Шевченко на засланні», 1964 р.; «Материнство», 1966 р.; «Пієта», 1991 р.; «Поема в камені», 1995 та ін.) і художньої кераміки.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1972 р. за монумент бойової слави у Львові (у співавторстві зі скульпторами Е. Миськом, Д. Крвавичем, О. Пирожковим, архітектором М. Вендзиловичем).

Овсійчук Володимир Антонович

Народився у 1924 р. у с. Малий Скит (тепер Хмельницька область). Закінчив Львівський державний університет імені Івана Франка, аспірантуру при Державному Ермітажі у Санкт-Петербурзі (1964). Професор кафедри сакрального мистецтва Львівської академії мистецтв, член вченої ради. Видатний український мистецтвознавець, митець і педагог, доктор мистецтвознавства (1989), заслужений діяч мистецтв України (1989), член-кореспондент Національної академії мистецтв України (2000). Автор численних визначних монографій з історії українського мистецтва, архітектури і мистецтва Львова, статей про видатних українських митців — Т. Шевченка, І. Рутковича, В. Петрановича, Й. Кондзелевича та ін. Серед головних опублікованих праць: «Львівський портрет XVI–XVIII ст.» (1967), «Архітектурні пам'ятники Львова» (1969), «Українське мистецтво другої половини XVI — першої половини XVII ст.» (1985), «Майстри українського бароко» (1991), «Михайло Мороз» (1995), «Українське малярство X–XVIII ст. Проблеми кольору» (1996) та ін.

Державна премія України імені Т. Г. Шевченка 1994 р. за монографії «Українське мистецтво другої половини XVI — першої половини XVII ст.» і «Майстри українського бароко».

Озерний Михайло Іванович

Народився 28 травня 1938 р. у с. Василівка Лебединського району Сумської області.

У 1965 р. закінчив відділ художньої кераміки Косівського училища ужиткового мистецтва (з 2006 р. у структурі ЛНАМ). Відомий український митець у царині художньої кераміки. Тривалий період працював головним художником Миколаївського художньо-виробничого комбінату. Автор низки декоративних і сюжетних композицій за народними мотивами і творами українських письменників.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1981 р. за створення музею суднобудування і флоту в Миколаєві (спільно з Е. Шоріним, архітектором Т. Чусельниковою, художниками В. Семерньовим, Ю. Стециним, інженером В. Івановим, музейними працівниками Л. Хлопінською, Г. Чередниченко, будівельником Л. Керанчуком).

Откович Василь Петрович

Народився у 1950 р. у с. Вовчухи Львівської області.

Професор кафедри реставрації творів мистецтва, член вченої ради Львівської національної академії мистецтв (з 2005 р.). Директор Львівського державного коледжу декоративно-ужиткового мистецтва ім. І. Труша. Визначний український мистецтвознавець, кандидат мистецтвознавства (1992). Закінчив факультет мистецтвознавства Київського художнього інституту (1978). Серед опублікованих ним праць — «Українське мистецтво у міжнародних зв'язках» (1983), «Іван Сколоздра. Живопис на склі» (1990), «Народна течія в українському живописі XVII–XVIII ст.» (1990), «Українська ікона» (1999), «Мистецтво — вічна загадка» (2010) та ін. У своїх публікаціях дослідник розкриває особливості та глибину сакральної творчості українців, переконливо виокремлюючи український іконопис в осібний пласт національної культури.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1995 р. за альбом «Українське народне малярство XIII–XX століття» (разом з А. Андрієвським та В. Свенцицькою).

Патик Володимир Йосипович

Народився 9 жовтня 1929 р. у с. Чорний Острів Жидачівського р-ну Львівської області.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1953 р. (кафедра монументально-декоративного живопису). Видатний український живо-

писець, автор багатьох творів і живописних циклів, зокрема «Шевченко та батьківщина», «Гуцульська мадонна» (1965), «Остання путь» (1987), «Реве та стогне Дніпр широкий» (1981), «Відродження нації» (1990), «Монмартр» (1995) та ін. Заслужений художник України (1996), професор Львівської академії мистецтв. Зробив значний внесок у розвиток плернерного живопису, використання цього творчого методу у процесі навчання студентів. Створив кілька великих пейзажних серій, працюючи в Україні, Росії, Прибалтиці й Середній Азії.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1999 р. за серію творів «Земля Шевченка» і твори останніх років.

Трегубов Микола Семенович

Народився 7 серпня 1922 р. у с. Ніколаєва Алма-Атинської області (Казахстан).

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1956 р. (кафедра художньої кераміки). Відомий художник декоративно-ужиткового мистецтва в царині художньої кераміки. Значну кількість творів виконав на Коростенському фарфоровому заводі (Житомирська область). Автор численних ескізів, за якими виконані столові та чайні сервізи, декоративні тарелі, вази.

Серед мистецького доробку М. С. Трегубова особливе місце посідають твори на шевченківську тему, зокрема барельєф «Т. Г. Шевченко» (1964), серія декоративних таць «Титарівна» (1963), скульптури «На панщині» (1964, у співавторстві), декоративні вази «150 років Великому Кобзареві» (1974, у співавторстві).

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1986 р. за високохудожнє використання народних традицій у творах декоративно-прикладного мистецтва (у співавт. з В. М. Трегубовою).

Трегубова (Гороховська) Валентина Михайлівна

Народилася 5 травня 1926 р. у м. Бровари Київської області.

Випускниця Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1954 р. (кафедра художнього ткацтва). Відома українська мисткиня в царинах художньої кераміки та скульптури. Автор численних творів із кераміки і фарфору, значна частина яких виконана на Коростенському фарфоровому заводі (Житомирська область).

Важливе місце у доробку В. М. Трегубової посідають твори шевченківської тематики: «Наймичка», «Нічого кращого немає, як тая мати молодая», ваза «Сестри», декоративні тарелі «Гайдамаки» (1964) та ін.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1986 р. за високохудожнє використання народних традицій у творах декоративно-прикладного мистецтва (разом із художником М. С. Трегубовим).

Чумак Іван Михайлович

Народився 25 червня 1926 р. у с. Олексіївка Новоайдарського району Луганської області.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1954 р. (кафедра монументально-декоративної скульптури). Відомий український скульптор, основною цариною творчості якого стали станкова та монументальна скульптура. Одним із найбільш ранніх творів є композиція «Композитор М. Лисенко і народний співак Остап Вересай» (1954). Серед скульптур основного періоду творчості численні монументи (зокрема й у співавторстві), пам'ятники, портрети, декоративні композиції тощо.

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1973 р. за монумент «Україна — визволителям» у смт Міловому Луганської області (разом зі скульпторами В. Мухінім, В. Федченком, І. Овчаренком, архітекторами Г. Головченком, А. Єгоровим, І. Мінком).

Шевчук Володимир Олексійович

Народився 25 січня 1938 р. у с. Зелений Гай Заліщицького району Тернопільської області.

Випускник Львівського державного інституту прикладного та декоративного мистецтва 1968 р. (кафедра проектування меблів та обладнання інтер'єрів). Відомий художник-різьбяр, автор численних творів у царині художнього дерева (оформлення інтер'єрів, декоративні пласти, тарелі тощо). Тривалий час працював на Косівській фабриці художніх виробів «Гуцульщина» (з 1969 р. — головний художник фабрики).

Державна премія України ім. Т. Г. Шевченка 1982 р. за використання мотивів народної творчості у створенні приміщень музично-драматичного театру ім. І. Я. Франка в Івано-Франківську (спільно з архітектором С. Сліпцем, Д. Сосновим; столярем-червонодеревником А. Овчарем, різьбярем В. Лукашиком, інженером Л. Сандлером).

